

Sf. Victorin de Petaviu

Despre Facerea lumii¹

Pentru mine, pe cât cuget și pricep cu mintea mea cu privire la facerea acestei lumi în care suntem ne găsim, atât de mare este iuțimea acestei faceri precum este ea scrisă în cartea lui Moise, pe care a scris-o despre această facere, și care se numește Facerea. Dumnezeu, care a proadus întreaga materie pentru împodobirea slavei Sale în șase zile, iar pe cea de a șaptea a sfințit-o... cu o binecuvântare. Pentru acest motiv, prin urmare, din pricină că în numărul înșeptit al zilelor sunt rânduite atât cele cerești cât și cele pământești, în locul celei de început voi lua în considerare această a șaptea zi după principiul potrivit căruia toate cele se leagă de numărul de șapte; și în pe cât îmi va fi cu putință, mă voi strădui să înfățișez ziua puterii dumnezeiești cum se cuvine.

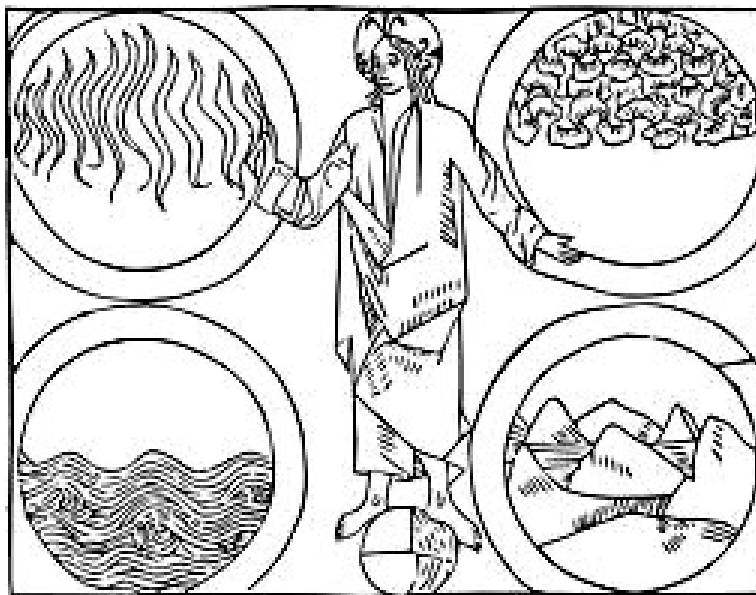
La început, Dumnezeu a făcut lumina, și a împărțit-o în măsura exactă a doisprezece ore de zi și de noapte, pentru acest motiv, fără îndoială, ca ziua să aducă noaptea ca un prilej de odihnă pentru lucrarea oamenilor; că, iarăși ziua să biruiască și astfel lucrarea să poată fi înprospătată cu această schimbare alternativă a odihnei, și că odihna din nou să poată fi domolită cu lucrul de peste zi. În a patra zi El a făcut doi luminători în cer, cel mare și cel mic, ca unul să stăpânească ziua iar celălalt noaptea (Facere I, 16-17²) - luminile soarelui și ale lunii, și a pus restul de stele în ceruri, ca să lumineze pe pământ, și prin pozițiile să se deosebească anotimpuri, ani, luni, zile și ore.

¹ <http://www.newadvent.org/fathers/0711.htm>

² „Facă-se luminători întru întăritura cerului, spre luminarea pământului, ca să osebească între mijlocul zilei și între mijlocul nopții și să fie în semne și în vremi și în zile și în ani și să fie spre luminare întru întăritura cerului, ca să lumineze pre pământ.”

Acum se vedește pricina adevărului de ce a patra zi se numește tetras, de ce postim chiar până la ceasul al nouălea, sau chiar până seara, sau de ce ar trebui să existe o trecere peste chiar a doua zi. Prin urmare, această lume a noastră este compusă din patru elemente - foc, apă, cer, pământ. Aceste patru elemente, prin urmare, alcătuiesc pătrimea de vremi sau anotimpuri.

Soarele, de asemenea, și luna dau naștere pe durata întregului an la patru anotimpuri - primăvara, vara, toamna, iarna, iar aceste anotimpuri fac un pătrar. Continuând pe această linie, iată, există patru făpturi vii înaintea tronului lui Dumnezeu, cele patru Evanghelii, patru râuri curgătoare în rai (Facere II, 10³), patru generații de oameni de la Adam la Noe, de la Noe la Avraam, de la Avraam la Moise, de la Moise la Domnul Hristos, Fiul lui Dumnezeu; și patru creaturi vii, adică, un om, un vițel, un leu, un vultur și patru râuri, Fison, Gheon, Tigru și Eufrat. Omul Iisus Hristos, făcătorul acestor lucruri despre care am vorbit mai sus, a fost luat prins de mâini rele, de către patru soldați. Prin urmare, urmând prinderii Lui de către cei patru, pe seama slăvitelor Sale lucrări, că anotimpurile care, de asemenea, pentru toți oamenii înveselesc revoltele și potolesc furtunile – își au curgerea lor – de aceea vom face în a patra zi o oprire pentru o zi de post.

În cea de-a cincea zi s-au proadus uscatul și mările. În ziua a șasea s-au făcut cele dorite; și, astfel, Dumnezeu l-a ridicat pe om din țărână, ca domn al tuturor lucrurilor pe care El le-a făcut pe pământ și în apă. Totuși, El făcuse îngerii și arhanghelii înainte de facerea omului, punând cele duhovnicești înaintea celor pământești. Căci lumina a fost făcută mai înainte de cer și de pământ. Această zi a șasea se numește paraskevi⁴, adică, pregătirea a împărăției. Căci El îl pregătea pe Adam, pe care l-a făcut după chipul și asemănarea Sa. Dar, pentru acest motiv, El a terminat lucrările Sale înainte de a fi făcut îngerii și omul, ca nu cumva din întâmplare ei să susțină mincinos că i-au fost ajutoare la acestea. În această zi, de asemenea, pe temeiul patimilor Domnului Iisus Hristos, vom face o oprire pentru Dumnezeu, adică un post. În ziua a șaptea El S-a odihnit de toate lucrările Lui, și a binecuvântat-o și a sfințit-o. Cu o zi înainte avem obicei de a posti aspru, ca în ziua Domnului să mergem cu mulțumire către pâine și vin. Și fie ca paraskevi să rămână un post aspru, ca nu cumva să apară că ținem vreun sabat cu evreii, pe care Însuși Hristos, Domnul Sabatului, spune prin proorocii Săi că sufletul Său urăște (Isaia I, 13-14⁵); sabat pe care El l-a lepădat în Trupul Său, deși Însuși îi poruncise lui Moise că tăierea împrejur trebuie să nu treacă pe ziua a opta, care zi se întâmplă foarte adesea de sabat, așa cum am citit scris în Evanghelie (Ioan VII, 22⁶). Moise, prevăzând împietrirea aceluiași popor, în ziua de sabat a ridicat mâinile sale, prin urmare, și, astfel, la figurat s-a pironit pe o cruce. (Ieșire XXII, 9, 12). Și în luptă au fost căutați de către străini în ziua sabatului, că atunci ar fi putut fi prinși, și, ca prin strășnicia legii să nu se abată de la învățătura sa. (1 Macabei II, 31-41)

Și astfel, în Psalmul al șaselea pentru a opta zi, David îi cere Domnului să nu-l mustre în mânia Lui, nici să-l judece în mânia Lui; căci cu adevărat această a opta zi este cea a Judecății de apoi, care va trece dincolo de rânduiala cea înșeptită. Iarăși Isus, fiul lui Navi, urmașul lui Moise, a călcat el însuși ziua sabatului, pentru că în ziua sabatului, el a poruncit fiilor lui Israel, (Isus Navi VI, 4⁷) să meargă în jurul zidurilor orașului Ierihon cu trâmbițe, și să declare război împotriva străinilor. Matia, de asemenea, domn al lui Iuda, a încălcat sabatul, căci el l-a ucis pe prefectul lui Antioh, regele Siriei, în ziua sabatului, și i-a înfrânt pe străini urmărindu-i. Și în Matei citim că este scris că David și ceilalți ai săi, au încălcat de asemenea sabatul (Matei XII, 5⁸) – că acel Sabat adevărat va fi ținut în a șaptea mie

³ Și râu iese din Eden, ca să adape grădina, de acolo se împarte în patru începături.

⁴ Vineri (gr.)

⁵ Lunile cele noi ale voastre și sâmbetele și zi mare nu sufăr; post și ținere de lucru și lunile cele noi ale voastre și sărbătorile voastre urăște sufletul Meu

⁶ Pentru aceea Moisi a dat vouă tăierea împrejur, nu că de la Moisi este, ci de la părinți, de tăiați împrejur și sâmbăta om. De ia tăierea împrejur omul sâmbăta, ca să nu se dezlege Legea lui Moise, pre Mine vă scârbiți că pre tot omul sănătos l-am făcut sâmbăta?

⁷ Și 7 preoți vor lua 7 buciume al lui Iovil înaintea chivotului, și în ziua a șaptea veți încunjura cetatea de 7 ori, și preoții vor buciuma cu buciuumii.

⁸ Au n-ați citit ce a făcut David când a flămânzit el și carii era cu el? Cum intră în casa lui Dumnezeu și pâinile cele ale aducerii înainte le mănăcă, carele nu i se cădea să le mănânce, nici celora ce era cu el, fără numai preoților? Sau n-ați citit în lege că în sâmbete preoții în biserică sâmbăta spurcă, și nevinovați sunt?

de ani. De aici Domnul a atribuit fiecărei din acele șapte zile câte o mie de ani; de aici să luăm aminte: În ochii Tăi, Doamne, o mie de ani sunt ca o zi. Prin urmare, în ochii Domnului, fiecare mie de ani este orânduită, pentru că mi se pare că ochii Domnului sunt șapte (Zaharia IV, 10⁹) De aceea, după cum am spus, Sabatul adevărat va fi în mia a șaptea ani, atunci când va domni Hristos cu aleșii Lui. Mai mult, cele șapte ceruri sunt în consens cu acele zile; de aceea ni s-a spus: Prin cuvântul Domnului cerurile s-au făcut, și toate puterile acestora prin duhul gurii Sale. Există șapte duhuri. Numele lor sunt duhurile care odihnesc peste Hristosul lui Dumnezeu, așa cum a fost înștiințat de proorocul Isaia: Și aici se odihnesc pe El duhul înțelepciunii și priceperii, duhul sfatului și al puterii, duhul înțelepciunii și evlaviei, și duhul fricii de Dumnezeu l-a umplut. (Isaia XI, 2-3¹⁰) Prin urmare, cel mai înalt cer este cerul înțelepciunii; al doilea cel al înțelegerii; al treilea, cel al sfatului; al patrulea, cel al puterii; al cincilea, cel al cunoștinței; al șaselea, cel al evlaviei; al șaptelea, cel al fricii lui Dumnezeu. Din acesta, apoi, tunetele de mai jos, fulgerele aprinse, incendiile îngrămadite împreună; apar săgețile înfricoșate de foc, stele strălucesc, se ridică fiorul cauzat de cometa îngrozitoare. Uneori se întâmplă ca soarele și luna să se apropie unul de cealaltă, și să poată provoca ceva și mai și decât acele apariții înfricoșătoare, învăluite în lumina din jurul lor. Dar făcătorul întregii creații este Iisus. Numele lui este Cuvântul; de aceea Tatăl Său spune: Cuvânt bun răspuns-a inima mea. Ioan Evanghelistul spune astfel: La început a fost Cuvântul, și Cuvântul era cu Dumnezeu, și Cuvântul era Dumnezeu. Același era la început cu Dumnezeu. Toate lucrurile au fost făcute prin El, și fără El nimic nu s-a făcut din ce s-a făcut. Prin urmare, întâi a fost făcută creația; în al doilea rând, omul, domnul spiței omenești, așa cum spune Apostolul. (1 Corinteni XV, 45-47¹¹) Prin urmare, acest Cuvânt, atunci când a făcut lumina, se numește Înțelepciune; atunci când a făcut cerul, se cheamă Înțelegere; atunci când a făcut uscatul și mările se cheamă Sfat; atunci când a făcut soarele și luna și alte lucruri strălucitoare, se cheamă Putere; când a poruncit pământului și mărilor se cheamă Cunoștință; atunci când a făcut pe om, Evlavie; atunci când binecuvântează și sfințește omul, are numele de frica lui Dumnezeu.

Iată cele șapte coarne al Mielului, (Apocalipsa V, 6¹²) cei șapte ochi lui Dumnezeu (Zaharia IV, 10) – cei șapte ochi sunt cele șapte duhuri ale Mielului (Apocalipsa IV, 5¹³), cele șapte făclii arzând în fața tronului lui Dumnezeu (Apocalipsa IV, 5), cele șapte sfeșnice de aur, (Apocalipsa I, 13¹⁴), cei șapte miei, (Levitic XXIII, 18¹⁵), cele șapte femei în Isaia (Isaia IV, 1¹⁶), cele șapte biserici la Pavel, cei șapte diaconi (Faptele Apostolilor VI, 3¹⁷), cei șapte îngeri, șapte trâmbițe, șapte peceti la carte, șapte perioade de șapte zile cu care se împlinește Cincizecimea, șapte săptămâni la Daniel, de asemenea, patruzeci și doi săptămâni la Daniel; la Noe, șapte dintre toate animalele curate în arcă; șapte răz bunări

⁹ acești șapte — ochii Domnului sunt, cei ce privesc peste tot pământul.

¹⁰ Odihni-Se-va preste El Duhul Domnului, duhul înțelepciunii și priceperii, duhul sfatului și al puterii, duhul cunoștinței și al buneii-credințe. Umple-L-va pre El duhul înfricoșării lui Dumnezeu.

¹¹ „Făcutu-s-a cel dintâi om, Adam, întru suflet viu; cel de apoi Adam, întru duh făcător de viață”. Ci nu e dintâi cel duhovnicesc, ci cel sufletesc, apoi cel duhovnicesc. Omul cel dintâi—din pământ de lut, al doilea om—Domnul din cer.

¹² Și văzui și, iată, în mijlocul scaunului și celor patru vite și în mijlocul bătrânilor, Miel stând ca cum ar fi junghiat, având coarne șapte și ochi șapte, care sunt cele șapte ale lui Dumnezeu duhuri, cele trimise în tot pământul.

¹³ „Iată, a biruit leul, acela ce este din felul Iudei, rădăcina lui David, să deschidă cartea și să dezlege cele șapte peceti ale ei.”

¹⁴ Și întorcându-mă, am văzut șapte sfeșnice de aur

¹⁵ Și veți aduce împreună cu pâinile șapte miei de un an, curați

¹⁶ Și se vor apuca șapte muieri de un om într-aceea zi, zicând: „Pâinea noastră vom mânca și hainele noastre vom îmbrăca, fără numai numele tău să se cheme preste noi”

¹⁷ „Socotiți drept aceea, fraților, șapte oameni dintru voi, mărturisiți fiind, plini de Duhul Sfânt și de înțelepciune, pre carii vom pune peste treaba aceasta.”

ale lui Cain, (Facere IV, 15¹⁸), șapte ani pentru o datorie care urmează să fie achitată (Deuteronom XV, 1¹⁹), lampa cu cele șapte orificii, (Zaharia IV, 2²⁰), cei șapte stâlpi de înțelepciune în casa lui Solomon. (Proverbe XI, 1).

Acum, prin urmare, puteți vedea că vi s-a spus despre slava cea negreșelnică a lui Dumnezeu în pronia Sa; încă, pe cât îmi îngăduie slaba mea putere, voi mai spune și acestea. Că El ar putea re-crea acel Adam, prin intermediul a săptămânii, și de a aduce ajutor întregii Sale creații, acest lucru a fost împlinit prin Nașterea Fiului Său Iisus Hristos, Domnul nostru. Cine, atunci, care este învățat în Legea lui Dumnezeu, cine este plin de Duhul Sfânt, să nu vadă în inima lui, că în aceeași zi în care balaurul a înșelat-o pe Eva, îngerul Gabriel a adus vestea bucuriei Fecioarei Maria, că în aceeași zi Duhul Sfânt a umbrit pe Fecioara Maria, în care a făcut lumină; că în acea zi El S-a întrupat în carne, în care El a făcut uscatul și apa; că în aceeași zi El a fost pus la sân, în care El a făcut stelele; că în aceeași zi El a fost tăiat împrejur, în care uscatul și apa și-au proadus roadele lor; că în aceeași zi El S-a întrupat, în care l-a plăsmuit pe om din țărână; că în aceeași zi S-a născut Hristos, în care l-a plăsmuit pe om; că în acea zi a pățimit, în care Adam a căzut; că în aceeași zi a înviat din morți, în care a făcut lumina? El, de altfel, și-a însumat omenitatea în numărul șapte: a nașterii, copilăriei, pubertății, adolescenței, tinereții, maturității și morții Sale. Le-am mai pus înainte iudeilor omenitatea Lui și în aceste moduri: întrucât a flămânzit și a însetat; întrucât a dat de mâncare și băutură; întrucât mergea și se retrăgea; întrucât a dormit pe o pernă (Marcu IV, 38²¹); întrucât, mai mult, El merge pe mările furtunoase cu picioarele Sale, poruncește vânturilor, vindecă pe bolnavi și îi ridică pe slăbănogi, vindecă orbul cu cuvântul său, - vezi că a mărturisit despre Sine Însuși că este Domnul.

Ziua, după cum am spus mai înainte, este împărțită în două părți de numărul doisprezece - de către cele douăsprezece ore de zi și cele de noapte; și prin aceste ore de asemenea, sunt socotite lunile și anii, și anotimpurile, și veacurile. Prin urmare, fără îndoială, sunt numiți, de asemenea, doisprezece îngeri din zi și din doisprezece îngeri din noapte, potrivit cu înțelepciune cu numărul de ore. Căci aceștia sunt douăzeci și patru de martori ai zilelor și nopților care stau în fața tronului lui Dumnezeu, având coroane de aur pe cap, pe care Apocalipsa Apostolului și evanghelistului Ioan îi numește bătrâni, pe motiv că sunt mai vechi decât alți îngeri și oamenii.

¹⁸ Și zise lui Domnul Dumnezeu: „Nu așa, tot cela ce va omorî pre Cain, șapte izbândiri va dezlega”.

¹⁹ Prin șapte ani vei face slobozire.

²⁰ „Văzut-am și, iată, sfeșnic tot de aur, și făclia deasupra lui, și 7 luminători deasupra lui și 7 clești luminătorilor celor deasupra lui”

²¹ Și era El în fundul corăbiei, dormind pre căpătâi.